

Handläggare
Johanna Lidman-Strauss
Telefon: 08-50825262
Anna Forsström
Telefon: 08-50825085

Till
Socialnämnden
2025-02-18

Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2024

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder.

Sammanfattning

Under våren 2024 har socialtjänstinspektörerna genomfört en kvalitetsgranskning i samtliga stadsdelsförvaltningar gällande förhandsbedömningar som inte lett till utredning rörande barn 0-12 år. Under hösten 2024 granskades öppenvårdsinsatser för barn 0-12 år vid tre stadsdelsförvaltningar. Under året har även uppföljning genomförts avseende kvalitetsgranskning om tillämpningen av lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och kvalitetsgranskning avseende handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer från 2023.

Granskningen av förhandsbedömningar visade generellt på rättssäkerhet på så sätt att de formella handläggningskraven i stort var uppfyllda. I merparten av de granskade förhandsbedömningarna framkom en välgrundad motivering till varför den inkomna oron inte motiverade att inleda utredning. I cirka 20 procent av de granskade förhandsbedömningarna gjordes dock bedömningen att inte inleda utredning trots att det fanns kvarstående oro, vilket visar på behov av fortsatt utvecklingsarbete. I granskningen av öppenvårdsinsatser framkom flera arbetssätt som ökar tillgängligheten för brukarna. Det viktigaste utvecklingsområdet som framkom var att barnets röst i högre utsträckning behöver framträda i genomförandeplan, uppföljning och utvärdering av insatsens utfall.

Uppföljningarna av 2023 års granskningar visar att granskningsresultaten använts som underlag i stadsdelsförvaltningarnas utvecklingsarbete och har bidragit till likställighet över staden.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner denna årsrapport.

Bakgrund

De aktuella granskningsteman valdes för att komplettera tidigare genomförda kvalitetsgranskningar av barnavårdsutredningar i syfte att följa barnets resa i socialtjänsten.¹ Granskningsarbetet planerades utifrån en granskningsmodell som dels bygger på lagstiftningens bestämmelser om god kvalitet inom socialtjänsten och dels på följande kvalitetsområden som 2010 utformats av Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR):

- Trygghet och säkerhet
- Självbestämmande och integritet
- Tillgänglighet
- Helhetssyn och samordning
- Kunskapsbaserad verksamhet
- Effektivitet

Ärendet

Nedan följer en analys av granskningsresultatet utifrån de kvalitetsområden SKR och Socialstyrelsen tagit fram samt en jämställdhetsanalys.

Trygghet och säkerhet

Förhandsbedömningar som inte lett till utredning

I det granskade materialet var de formella handläggningskraven i stort uppfyllda, generellt fanns till exempel korrekta skyddsbedömningar och relevant underlag i dokumentationen. Detta visar på rättssäkerhet i handläggningen. Merparten av de granskade förhandsbedömningarna redogjorde på ett rimligt sätt varför den inkomna oron inte ledde till att utredning skulle inledas. I cirka 20 procent av dokumentationen i det granskade underlaget fanns kvarstående oro som borde ha föranlett en utredning.

Öppenvård barn 0-12 år

Utifrån ett likställighetsperspektiv skilde det sig inte nämnvärt vad brukarna kan få för slags stöd vid de granskade stadsdelsförvaltningarna, insatserna var i stort likvärdiga med undantag för tillgången till praktiskt stöd. Journalföringens omfattning och tydlighet varierade i det granskade materialet, ibland var journalerna så summariska att det blev svårt att följa ärendets utveckling. Vid flera dialogmöten lyfte medarbetare att det finns en osäkerhet kring vad en behandlare ska och får dokumentera samt om behandlaren ska formulera en bedömning i ärendet eller inte. Utifrån ovanstående tyder granskningen på ett behov av att

förankra rutiner och, inför eventuella förändringar med anledning av en ny Socialtjänstlag, att klargöra vad som gäller framåt avseende dokumentation.

Självbestämmande och integritet

Förhandsbedömningar som inte lett till utredning

Barns delaktighet var utifrån ett barnrättsperspektiv ett tydligt utvecklingsområde i granskningen. Barn har enligt barnkonventionen rätt att uttrycka sin mening och höras i frågor som rör dem. Barn gjordes delaktiga genom samtal med socialtjänsten i 25 procent av det granskade materialet. En viktig iakttagelse var att de möten med barn som hölls vid samtliga stadsdelsförvaltningar generellt var av god kvalitet, bland annat för att samtalsstödjande verktyg ofta användes.

Öppenvård barn 0-12 år

Samtliga enheter beskrev i dialogmötena att insatser alltid utgår från barnets behov och ett barnperspektiv samtidigt som resultatet i dokumentationen visade att barnen var delaktiga i låg grad. För att utveckla ett tydligare barnrättsperspektiv är det viktigt att fortsätta arbeta med barns delaktighet. Barnets röst behöver i högre utsträckning framträda i genomförandeplan, uppföljning och utvärdering av insatsens utfall.

Helhetssyn och samordning

Förhandsbedömningar som inte lett till utredning

Samverkan med andra funktioner som exempelvis missbrukshandläggare förekom i mycket låg grad i det granskade materialet. I många fall hade till exempel en socialsekreterare inom beroende- eller relationsvåldsområdet kunnat bidra vid mötet med familjen, med relevanta frågor och motivationsarbete, utifrån den specialistkompetens som barnhandläggare generellt saknar.

Öppenvård barn 0-12 år

Vid samtliga enheter fanns arbetssätt som stärker helhetssyn och samordning i insatserna. Hässelby-Vällingbys och Kungsholmens rutin för tjänstemannamöte/dragningsmöte möjliggjorde gemensam planering och prioritering för att kunna ge ett gemensamt budskap till familjen vid uppstartsmötet, vilket i sin tur bidrog till tydligare förutsättningar för behandlaren att under insatsen gång arbeta vidare utifrån oron för barnet. Skarpnäcks rutin för konsultationstid tycks ha samma effekt. Dessa arbetssätt kan kompensera för de tendenser som framkom i granskningen att uppgifter om våld tonades ned under processens gång, vilket sannolikt syftade till att stärka föräldrarnas mottaglighet.

Tillgänglighet och kunskapsbaserad verksamhet

Förhandsbedömningar som inte lett till utredning

En generell iakttagelse var att barnets behov av skydd ofta fanns belyst men att behov av stöd genomgående inte var lika tydligt berört i dokumentationen. Av de hänvisningar till stöd i öppna verksamheter som gjordes rörde majoriteten stöd riktat till föräldrar. Hänvisningar till stödinsatser direkt till barnet såsom gruppverksamhet eller liknande gjordes mer sällan. Här skulle mottagningsgrupperna kunna ha en mer aktiv roll i det förebyggande arbetet.

Öppenvård barn 0-12 år

På samtliga enheter i granskningen fanns löpande systematiskt kvalitetsarbete på olika nivåer i verksamheten, genom strukturerad uppföljning och verksamhetsutveckling. Ett potentiellt utvecklingsområde skulle kunna vara ett särskilt fokus på att följa upp barns synpunkter gällande såväl arbetssätt som insatsens utfall, både i individärenden och på aggregerad nivå.

Vid de granskade enheterna framkom flera bra arbetssätt för att öka tillgängligheten för brukarna. Kungsholmens broschyrer riktade till föräldrar respektive barn, med information om familjebehandling, är ett tydligt och lättbegripligt sätt att tillgängliggöra verksamheten. Ett annat exempel, från Skarpnäck, är det familjeorienterade boendestödet som säkerställer att den enskilde får hjälp utifrån sina förutsättningar. Avslutningsvis är Hässelby-Vällingbys språk- och kulturkompetens en viktig pusselbit i att tillgängliggöra socialtjänsten för hela målgruppen.

Effektivitet

Förhandsbedömningar som inte lett till utredning

Den ökande inströmningen av anmälningar, ett begränsat antal socialsekreterare per mottagningsgrupp och tidsgränsen för förhandsbedömningar innebär att socialtjänsten behöver arbeta effektivt och göra prioriteringar. Att en stor del av ärendena hanteras via telefon sker dock på bekostnad av barnens delaktighet. Att inkludera barnet i större utsträckning skulle ta mer tid i anspråk och utifrån vad som framkommit i kontakten med flera enheter finns inte den tiden tillgänglig i dagsläget. Granskningen visar att samtliga mottagningsgrupper lägger resurser på att förhandsbedöma anmälningar som borde ha lett till utredning istället för att direkt inleda utredning och lämna över ärendet till utredningsgrupperna. Ett sätt att frigöra tid för de som arbetar inom mottagningarna, som dessutom ökar rättssäkerheten, är att i högre grad inleda utredning när ett tydligt underlag för beslut finns redan i anmälan. Detta ska

enligt lagstiftningen ske vid de anmälningar som faller inom utredningsskyldigheten.

Öppenvård barn 0-12 år

Insatsen blev i det granskade materialet som regel mindre intensiv än vad som bestämts/beställts, vilket även skedde i ärenden med högre oro till exempel rörande våld mot barnet. Det är därför viktigt med lokala rutiner hos stadsdelsförvaltningarna kring mandat mellan utredare och behandlare kopplat till intensitet i insatser till familjer där det finns hög oro.

Jämställdhetsanalys

Resultaten på samtliga granskningsfrågor har analyserats uppdelat på kön för att på så sätt kunna hitta eventuella omotiverade skillnader mellan handläggningen av flickors respektive pojkars ärenden.

Förhandsbedömningar som inte lett till utredning

De äldre barnen kom till tals i högre grad än de yngre totalt sett i granskningen. Trots att pojkarna generellt sett var äldre än flickorna kom flickorna dock till tals i högre grad än pojkarna. Denna skillnad visade sig i samtliga ålderskategorier där barnen var över 4 år och inte hade andra hinder för delaktighet. Skillnaden mellan könen var som störst bland de äldre barnen. Totalt sett var 18 procent av pojkarna och 25 procent av flickorna delaktiga i samtal kring den inkomna oron. Då både skillnaden och urvalen är relativt små går det inte att med säkerhet säga att skillnaderna mellan könen återfinns i hela populationen.

Öppenvård barn 0-12 år

Med utgångspunkt i det begränsade urvalet går det inte att dra några egentliga slutsatser kring eventuella skillnader mellan könen, inga påtagliga skillnader framkom heller i materialet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 12 februari 2025. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 13 februari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport 2024.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Årsrapport 2024 socialtjänstinspektörerna

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2025-02-04
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-02-04